

О. В. Побережець

*д. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ

Діяльність сучасних суб'єктів господарювання в Україні спрямована на досягнення максимальних результатів, які вимірюються не тільки кількісними, але й якісними показниками. При цьому важливим аспектом дослідження та оцінки отриманих результатів є достовірна облікова інформація, яка формується у вигляді звітних документів, та містить дані щодо стану фінансових, економічних, соціальних та інших результатів діяльності суб'єктів господарювання. Багатогранність підходів щодо визначення структури результатів діяльності підтверджує актуальність та дискусійність даного питання.

Проблемам визначення, обліку та оцінки результатів діяльності суб'єктів господарювання присвячені праці вітчизняних та за-

рубіжних учених, зокрема, Н.Т. Білухи, І.А. Бланка, Ф.Ф. Бутинця, Ю.А. Вериги, Г.Г. Кірейцева, Є.І. Масленнікова, С.Ф. Покропивного, М.С. Пушкаря, В.В. Сопко, а також Дж. Неша, П. Хейне, Й. Шумпетера та інших. Але незважаючи на існуючі добутки щодо даної проблематики, в сучасних умовах функціонування підприємств виникають нові, не менш важливі питання, які потребують дослідження та вирішення.

Наукові підходи щодо визначення категорії «результати діяльності суб'єкта господарювання» базуються на принципах системності, релевантності та об'єктивності, що дає можливість сформува-ти сутність даного поняття.

В свою чергу, результати діяльності підприємства – це кількісне та якісне визначення підсумку діяльності підприємства на основі адаптованої системи показників під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища в процесі використання наявних ресурсів за умови досягнення стратегічних цілей в економічному, соціальному та екологічному напрямкам з урахуванням господарського та географічного сегменту [2, с.17].

При цьому діяльність суб'єкта господарювання, яка здійснюється або в окремій державі, в тому числі в одній чи кількох закордонних, або в деяких областях України, враховується для відокремлення географічного сегменту [1, п. 15].

Необхідною умовою ефективного управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання є отримання достовірної та своєчасної інформації щодо стану основних результативних показників, а саме: обсягу товарної продукції доходу від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності; сукупного доходу у вигляді загальних результатів діяльності, чистого фінансового результату (прибутку або збитку) тощо, які містяться у відповідних формах фінансової звітності та підтверджують рівень розвитку даного суб'єкта.

Для досягнення поставленої мети і отримання цільових показників результату здійснюється використання та взаємодія відповідних ресурсів, які представлені економічними ресурсами, під якими розуміють всі види ресурсів, що використовуються в процесі вироб-

ництва товарів, продукції і послуг. До них відносяться: трудові ресурси, природні ресурси, капітал (у формі грошового капіталу, або засобів виробництва), підприємницькі та професійні властивості суб'єктів [2, с. 17].

Формування результатів діяльності суб'єкта господарювання, які мають якісний характер, базується на оцінці соціального ефекту та соціального результату, як для найманих працівників, так і для власників підприємств. Вимірниками саме соціального результату, якому найчастіше відводиться другорядна роль, є рівень заробітної плати, соціальні гарантії, нематеріальне заохочення співробітників тощо. Дотримання суб'єктами господарювання норм чинного законодавства щодо забезпечення рівня мінімальної заробітної плати та обов'язкового пакету соціальних гарантій (допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, основною та додатковою відпустки, податкової соціальної пільги та ін.) дає можливість найманим працівникам отримувати не тільки оплату праці за відпрацьований час або виконану роботу, але й розраховувати на поступове підвищення свого добробуту завдяки пропорційного зростання заробітної плати кваліфікації, досвіду, а також системі матеріального та морального стимулювання, яка може досить успішно використовуватись власниками або уповноваженими їм органами для досягнення стратегічної мети функціонування суб'єктів господарювання.

Соціальні результати діяльності господарюючих суб'єктів надзвичайно різноманітні і визначаються характером декларованих суспільством і економічною системою цінностей. Їх можна розділити на результати діяльності, які задовольняють матеріальні інтереси особистості і результати, які пов'язані з особистими і духовними потребами, а саме, доступ до інформації, участь в управлінні, організація відпочинку, спортивні змагання, інтелектуальні послуги та ін. [2, с. 31].

Крім того, вагомими результатами діяльності суб'єктів господарювання є взаємини з контрагентами, позитивний імідж підприємства, психологічний стан в колективі, рівень інноваційного потенціалу, а також ступінь задоволення потреб ринку та користувачів

у товарах (послугах, роботах), що формує окрему систему якісних показників, які, в свою чергу, здійснюють суттєвий вплив на фінансові та економічні результативні показники.

Таким чином, отримані результати діяльності суб'єктів господарювання, а саме: фінансові, економічні, соціальні та інші, характеризуються кількісними та якісними показниками, які знаходять своє відображення у відповідних формах фінансової та бухгалтерської звітності, що дає можливість здійснювати аналіз та оцінку загальної діяльності суб'єкта та рівня якості системи управління. Зосередження уваги на підвищенні не тільки фінансових показників, але й окремих не фінансових, розкриває перед суб'єктами значні можливості реалізації наявного потенціалу для виведення його на новий рівень господарювання та розвитку, враховуючи фактори зовнішнього та внутрішнього середовища.

Література:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05/print1452757640000379>. – Назва з екрана.
2. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства: монографія / О.В. Побережець. – Херсон: Видавництво Грінь Д.С., 2016. – 500 с.